

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: V. B., nar. X, st. příslušnost X
adresa pro doručování X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 7. 2021, č. j. OAM-299/ZA-ZA11-ZA21-2021,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Konstatoval, že žalobce je státním příslušníkem Gruzie, která se ve smyslu § 2 vyhlášky ministerstva vnitra č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, považuje, s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie, za bezpečnou zemi původu. Žalobce neprokázal, že Gruzii nelze v jeho případě považovat za bezpečnou zemi

původu. V případě jeho problémů v zemi původu (obava z výhrůžek soukromé osoby kvůli pozemku, který chce tato osoba získat) žalobce nevyužil všechny prostředky ochrany dostupné v zemi původu.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce včasnou žalobu. Uvádí, že se obává vyhrožování ze strany soukromé osoby, která mu neprávem zabrala polovinu jeho pozemku. Žalobce již požádal místní orgány o pomoc, avšak místní policie mu nepomohla. Uvedená osoba žalobci vyhrožovala, že se postará, aby skončil ve vězení. Žalobce se obává, že by ho státní orgány nechránily.
3. Žalobce podal v průběhu řízení ucelenou a vnitřně nerozpornou výpověď, kterou prokázal riziko nebezpečí vážné újmy v případě návratu do země původu. Ani skutečnost, že žadatele vedla k podání žádosti o mezinárodní ochranu také snaha o legalizaci pobytu, nepostačuje sama o sobě k zamítnutí žádosti. Žalovaný rezignoval na individuální posouzení případu – žádný ze zdrojů informací o zemi původu se netýká policejních orgánů ani možnosti ochrany a funkčnosti právního systému v případě vyhrožování a napadení soukromou osobou. Kromě toho žalovaný nesprávně hodnotil termín pronásledování. Žalobce proto navrhuje, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

4. Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že v případě obavy z jednání soukromé osoby, která usiluje o získání pozemku žalobce má žalobce možnost využít ochrany kompetentních orgánů, včetně podání stížnosti ke státnímu zastupitelství a justičním institucím. Pokud by došlo k nečinnosti či zneužití pravomocí, mohl se žalobce obrátit na ombudsmana či na nevládní organizace. Podklady pro závěr o bezpečnosti Gruzie jsou dle žalovaného dostačující a aktuální. Žalovaný je přesvědčen, že žalobce podal svou žádost účelově se snahou legalizovat si v ČR jeho pobyt. Navrhuje proto, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Posouzení věci krajským soudem

5. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.). Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
6. Žaloba **není** důvodná.
7. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu *stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, kde:*
 1. *obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu,*
 2. *který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a,*

3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a
4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.

8. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který ČR považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. V souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že pokud jsou tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost podle § 16 odst. 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a. Podle § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví ministerstvo vyhláškou seznam bezpečných zemí původu, bezpečných třetích zemí a evropských bezpečných třetích zemí; seznamy zemí stanovené vyhláškou ministerstvo přezkoumá nejméně jedenkrát v kalendářním roce.
9. Základem vnitrostátní úpravy konceptu bezpečných zemí původu je směrnice č. 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany („procedurální směrnice“). Ta v bodu 40 své preambule uvádí, že pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak. Z bodu 46 preambule vyplývá, že členské státy se mohou rozhodnout, zda budou posuzovat bezpečnost země původu případ od případu nebo označí země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí. ČR zvolila druhou z těchto variant (viz výše citovaný § 86 odst. 4 zákona o azylu). Seznam bezpečných zemí původu obsahuje § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců. V souladu s bodem 7 tohoto ustanovení Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu Gruzii, s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie.
10. Pokud žadatel pochází z bezpečné země původu, předpokládá se, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je nedůvodná, protože mu v zemi původu nehrozí pronásledování ani vážná újma. Tato domněnka je ovšem vyvratitelná. Každý žadatel pocházející z bezpečné země původu má možnost prokázat, že v jeho konkrétním případě by se domněnka bezpečnosti uplatnit neměla. Žadatel tedy musí prokázat, že právě jemu „hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70). Aby žadatel toto důkazní břemeno unesl, musí nejen tvrdit relevantní skutečnosti z hlediska důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, ale zejména tato tvrzení prokázat.

11. Žalobce má za to, že v jeho případě existuje riziko nebezpečí vážné újmy z důvodu výhrůžek ze strany soukromé osoby, která mu neprávem zabrala polovinu jeho pozemku a neschopnosti orgánů země původu poskytnout mu ochranu.
12. Dle pohovoru k žádosti žalobce v zemi původu vlastnil pozemek, jeden člověk jej chtěl pod cenou od žalobce koupit, avšak žalobce odmítl. Původně byl pozemek psán na otce, který však v roce 2010 zemřel a dotyčný toho využil a půlku pozemku na sebe přepsal. Rodina žalobce podala stížnost na policii, ale ta se věcí nijak nezabývala. Zmíněná soukromá osoba poté začala žalobci ústně vyhrožovat, že zařídí, aby skončil ve vězení, a získá druhou půlku pozemku. Ta je stále psaná na otce a zůstává jako dědictví v rodině. Dotčená osoba pracuje na obecním úřadě a zná se s policisty, kteří by mohli žalobci podstrčit drogy nebo zbraň. Pokud bude žalobce uvězněn, nebude nikdo, kdo by dotyčnému bránil v získání zbývajících části pozemku.
13. Nastíněný příběh dle krajského soudu nedokládá, že by v konkrétním případě žalobce byla domněnka bezpečnosti země původu vyvrácena.
14. Předně se žalobcem nelze souhlasit již v tom, že by podal ucelenou a vnitřně bezrozpornou výpověď – krom obavy žalobce ze soukromé osoby, která chce získat polovinu pozemku, okolnosti uváděné žalobcem dle krajského soudu příliš smyslu nedávají. Žalobce nejprve uvedl, že vlastnil pozemek, vzápětí však dodává, že pozemek byl psán na otce a druhá polovina zůstává jako dědictví v rodině. Přestože měl žalobce (nebo jeho otec, nebo rodina?) pozemek vlastnit, není žalobce schopen ani popsat, jakým způsobem o polovinu pozemku přišel, což je taktéž minimálně zarážející. Pakliže zbývajících polovina zůstává zapsaná na otce jako dědictví v rodině, není zřejmé, jak by dotčené soukromé osobě případné uvěznění žalobce při snaze o získání pozemku mělo prospět.
15. Bez ohledu na tyto nesrovnalosti je však nejpodstatnější, že žalobce proti výhrůžkám soukromé osoby nevyužil všech prostředků ochrany, které se v zemi původu nabízely.
16. Obecně platí, že obavy z jednání soukromých osob mohou být relevantní z hlediska udělení doplňkové ochrany, ovšem pouze v případě, že by státní orgány namítané ohrožení „*podporovaly, tolerovaly, organizovaly, záměrně trpěly, nezajistily účinnou ochranu apod. Případná nižší efektivita takové ochrany v konkrétních podmínkách té které země však ještě nečiní z takového ohrožení „pronásledování“, a tedy ani azylový důvod*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č. j. 7 Azs 43/2008 – 47).
17. Jak dokládá zpráva o zemi původu (Hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu z listopadu 2020, která byla v době vydání napadeného rozhodnutí dostatečně aktuální) ochrana proti pronásledování nebo špatnému zacházení je v Gruzii upravena prostřednictvím řady zákonů, které většinou mají zakomponovanou úroveň ochrany jednotlivce srovnatelnou se zeměmi EU. Gruzínští občané mohou ke své obraně použít řadu prostředků, včetně podání stížnosti ke státnímu zastupitelství, a justičních institucí. Případnou nečinností či zneužitím pravomocí státních orgánů se rovněž zabývá úřad ombudsmana, který vystupuje velmi aktivně.
18. Pokud rodina žalobce podala písemnou stížnost na policii kvůli tomu, že dotčená soukromá osoba na sebe „přepsala“ polovinu pozemku a teprve potom začala žalobci tato osoba vyhrožovat, což již žalobce v zemi původu nijak neřešil, úvaha žalovaného, že nevyužil všech prostředků vnitřní ochrany, které jsou v Gruzii občanům k dispozici, je dle krajského soudu odpovídající.

19. Obecně platí, že v některých případech není možné nebo účelné o ochranu u vnitrostátních orgánů žádat, zejména tehdy, pokud je ochrana v zemi původu toliko formální, nebo vůbec neexistuje. Nic však nenasvědčuje tomu, že by toto byl případ právě situace žalobce a státních orgánů Gruzie. Závěr, že by se gruzínské policejní orgány (a následně i justiční složky) paušálně odmítaly zabývat vyhrožováním ze strany soukromých osob, nemá oporu v informacích o zemi původu a ani žalobce k tomu ve správním řízení a před soudem nic relevantního nedoložil.
20. Ve značně nekonzistentní výpovědi žalobce nebylo obsaženo nic, co by mohlo vést k vyvracení domněnky bezpečnosti Gruzie. Obavy z ústních výhrůžek soukromé osoby (která má zájem o polovinu konkrétního pozemku) žalobce s orgány v zemi původu vůbec neřešil. Co se týče námitky nesprávného hodnocení termínu pronásledování, žalovaný se nijak blíže interpretací tohoto pojmu v napadeném rozhodnutí nezabýval a ani žalobce v žalobě neuvádí nic bližšího o tom, v čem konkrétně měl žalovaný pochybit.
21. Závěr o tom, že účelem žádosti je legalizace pobytu, skutečně nemůže být pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu rozhodující, jak správně upozorňuje žalobce. Nosným důvodem napadeného rozhodnutí je ovšem úvaha, že žalobce pochází z bezpečné země původu a domněnku její bezpečnosti v průběhu řízení nevyvrátil, nikoliv závěrečná poznámka žalovaného o účelovosti chování žalobce, který o mezinárodní ochranu požádal až poté, co mu nebylo prodlouženo oprávnění k pobytu.
22. Lze tedy shrnout, že označení Gruzie za bezpečnou zemi původu zvýšilo důkazní břemeno a břemeno tvrzení na straně žalobce. Bylo na něm, aby uvedl natolik ucelená, přesvědčivá a relevantní fakta, aby z nich bylo možno usuzovat na hrozbu pronásledování či vážné újmy v zemi původu (přímo ke Gruzii srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2020, č. j. 6 Azs 62/2020 – 27, nebo ze dne 29. 6. 2022, č. j. 2 Azs 30/2022 – 44). To však žalobce neučinil, shora vylíčený příběh neprokazuje, že by v případě žalobce nebylo možné považovat Gruzii za bezpečnou zemi původu, a že by se žalobci právě v jeho konkrétní situaci problémů se soukromou osobou nedostalo v zemi původu ochrany, o jejíž získání se žalobce prakticky ani nepokusil.

V. Závěr a náklady řízení

23. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu jako nedůvodnou zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s.
24. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen,

který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 1. července 2022

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce